

340.239

239

340.

340.

No. I.

Kalli Me-Pissara
Kristusse Hawu Paest.

Eh
üts lühikenne Mannitsusse
Sõnna

Kiki Pühhide
nink Pattatside wasta.

Der Druck dieser Schrift wird unter der Bedingung bewilligt, daß nach Abdruck, und vor dem Debit desselben, ein Exemplar davon für die Censur-Committee, eins für das Ministerium der Aufklärung, zwei für die öffentliche Kaiserl. Bibliothek, und eins für die Kaiserl. Akademie der Wissenschaften, an die Censur-Committee eingesandt werden.

Dorpat, den 20. August 1814.

Gg. Php. Aug. Roth,
Lector an der Kaiserl. Universität hieselbst.

Genkõnne

se Namatokesse Luggeja wašta.

Armas kristolik Luggeja!

Minna tuune sel wimätsel ajal, et Jõsanda Arm omma armisa paistusõsaga weidikest minno soame sisse tullep, minno Henge läütäp nink lammäs teep. Minno Dennisteggija om üts suur Jünimiste armastaja, temmä Arm läap lige tundmisõse ülle. Ewefr. 3, 19. Minno Südda ajetas tälle kigesi Jouwust ütte wainio: likko wašta kostust anda; nink ka fik üllewäst sündinu Zioni kati armoga ümbre wõtta; nink neile hääd sowida; nink sedda te minna seperräst; et minna sel wimätsel ajal näe, et paljo waise Henge ni ümbre ajetu omma kumma sinna nink tenna heljowa, nink halwe innimisõse oppusõse läbbi sawa ärrä eßitetus. Ewefr. 4, 14.

Witman paigan ei pauda ka biget pohja; nink mes tühjä pohja päle tettäs, om aßjanda tñ.

Et innimisõse Armun selge nink töttelikko ei olle, nink ei kaswa figin aßjun Pä källen, kumb Kristus om. Ewefr. 4, 15. Sis ei wõtta nemmä Werd Kristusõsen. Alma Kristusõseta om fik, mes meije teine, ärrawannõfu.

Armas Luggeja! Sinna saat sen wäikesõsen Namatun, kui Jõsand sedda sinno man tahhap duniõstada, ütte taßjast hääld kuulma henne wašta: se om se Tee, sedda peat sinna käämā, sest ärratandko hen-

dä ei häle ei ka kurräle pole, sest se Tee, kâ meid diges-
samiſe pole Jummalä een ſaatap, om Jeſuſſe Kriſ-
tuſſe Werre Deiguſ. Meiſe omma Deiguſ nink Wag-
gauſ om kui üts rojane Ridiwaſ. Eggäüts Heng peäp
ſedda tötteſte finnitämä: Jeſandan peäp kſ ſuggu di-
geſ ſama nink hendä temmäſt kitmä. Jeſ. 40, 24, 25.

Se Jeſuſſe ainuſ dige Koolminne meiſe üllekohtot-
ſide eeft, peäp meid Jummalä pole ſaama, ſe om ſe,
ſe ütteſtſſe pattuſt eſ tija, ent meiſe eeft om pattuſ
tettu, et meiſe, ſe muud middäke kui Pattatſe olleme,
temmä ſiſſen digeſ ſaäſſe, nink Jummalä een ſöl-
baſſe. 2 Kor. 5, 21.

Kriſtlik Luggeja nink kuulja!

Heitä kſ, meſ weel ſinno ſiſſen wannäſt Jnni-
miſeſt om. Kriſtuſſe Jalgu ette; Temmä peäp ſulle
fige üllembäſ ollema. Temmä om Jeſä Nouwo per-
rä ſe Mulga nink Pohja Riwwi. Temmä om Jeſä Ar-
mo nink Auwo Läuweuſ, tulle armas Hengekenne
temmä münnu, olgo ſulle wigga meſ taht, Temmä
om Armo=Salwi kü, ſinno Wigga nink Häddä ter-
weſ tettä.

Armas Luggeja nink kuulja!

Jeſand arwitago ſinno, et ſinna ſedda naktäſ
tundma nink maitſma, meſ neide manniſuſſe Sönnu
ſiſſen om; Jummalä teſſo ſulle ſedda magguaſ Mees
kumb ſinno Hengele armas olleſ, nink ſinno terweſ
teeſ, ſiſ ſaap ſinno Heng eſſi henne ülle römuſtama.

Minna olle ſinno Welli uſſun, nink Armo=Dp-
puſſe Deſauſſe ſiſſen.

Tomas Wilkofs.

Müüd tullep ſe manniſuſſe Sönnu.

§. 1.

Mul om üts Manniſuſſe Sönnu minno nink
ſinno ſöäme pole. Sinno kufſutas Kriſti=Jn-
nimtiſſeſ, ſinna kâüt Kriſtuſſe Jhho nink Wer-
re Saakramenti mannu. Sinna teet häſte ſe-
ga, ne omma kaſſi nink armaſa aſja. Ent kui
ſinno Kriſti uſſ nink Ello ei olle Kriſtuſſe Wer-
ren juurdunu, ſiſ ſaap temmä ärräkuwama
nink löpma nink ei ſa ſeſt muud middäke jämä,
kui üts tühhi paljaſ Näggo, minka ſinna pör-
gutte läät.

§. 2.

Kui ſinna jäät omme Pattu ſiſſe, nink om-
ma diguſſe ſiſſe, ſiſ ſaap ſe ſiwu ſuggu ſinno
Kriſti uſku nink Ello kſ ärrärikma. Rae eggä
Päiwä läbbi fige melega. Minſ päle ſinno lo-
tuſ om pohjandetu; nink ſinno uſſu kſtuſ. Kaſ
Kriſtuſſe Käſſi eſſi ſinno ſiſſen ſedda pohja om
pandnu? Kui ſie ei olle, ſiſ ei ſa temmä mitte
ſaiſma jämä. Kui Torm tullep, Wainlänne ſaap
kſ ümbre heitmä, nink ſe ſaddaminne ſaap ſuur
ollema. Matt. 7, 24.

§. 8.

Uhke Heng! sinno pāle tullep ūts kiusatus. Sinno sissēmātse Ussu pohhi saap pea selgeste ārrāfaetus. Se om kull hirmolik, kui kif Pā pāle kofko sattap, ninf ei olle ka Jalla al pohja.

§. 4.

Surustelleja Heng! Sinna lentāt kõrgete; ent kae, et sinna ei satta, kui kiusatus tullep: Mes hāddā se om, kui kif ārrākaup minkpāle sa ollet lootnu, ninf sulle ei olle se, mes iggāwes saisap.

§. 5.

Mitma hākombidega ehitetu Risti = Jnni-minne, kae hāste henne ette, ei wahhest ūts sōja sinno Ussu Jure man ei olle, ke kif neid illusid asju ārrārikkup, et kif ārrā kuiwap ninf lōppep.

Kae omma sōānd eggā Pāiw lābbi, ninf kūsfi essi henneselt, kas om ka Kristusse Werri minno Henge man nāttā? Mes suggune om se õigus, minf pāle minna omma õnsust johjanda? Kas minna figest ommast õigussest olle ārrāpāstetu? O! mitto Risti = Jnnimisse omma otša man tānnitānu, kui nemmā omma nānnu, et neide hā asja es kuni ennāmb, hukkan hukkan iggāwes.

§. 6.

Kae hāste se pāle, et sinua Pattu lābbi hawatu Heng Kristusse Werre lābbi õigede saas terwes tettus, ninf wahhest mitte ūts illus Rah-

hokenne hāāst teost, ehk allandamisest se ūlle om tõmmatu. Kui sa omma hawatu Henge pāle ei panne Kristusse Werd, sis lāap se wigga surembas, mes sa ka pāle pannet. Sinna saat pea nāggemā, et Pat ei olle koletetu, et sa Kristust, ni kui temmā sinno eest Werritses om tettuninf koolnu, ei olle weel nānnu, Pattu ei woi mu middāke koletada, kui kaeminne Kristusse Werre õigusse pāle.

§. 7.

Lomolik moistus ei woi sārāst Rohu walmistada, ke Henge wigga terwes tees, hendā essi parrandama, ninf Kristust jātma, teep Rahjo furjembas; mes meije ka teme, sis ei woi meije omma Henge allastust finni katta; Kristusse ūlle ūldlik Werre Deigus peap seddā ūtsindā teggemā.

§. 8.

Kif mes sinna omma Jōmwoga ollet kōgonu, peāt sa essi, ārrāwiskama, enne kui sulle Kristusse Werre Deigusse Sārē woip antus sada, minka sa hendā essi ollet ehhitānu. Sedda kis sup Satan mahha, ninf jātāp sinno paljalt Jum-mala Wihhale. Ommast jāmwust ei woi meije mitte ūtte ainust Armo Jilkafest kōggoda; et sega woisime Pattu koletada, ehk Kristusse filmi ette astu.

§. 9.

Sinna ūtlet: minna olle ūts Risti = Jnni-

minne, minna kau Kerkutte, Palwusselle, Lawwale, se fige man voit sa ommete weel üts häd-dälinne Inniminne olla. Mötle se päle, kas Kristus kunnage ni sinno Silmi ette om tulnu, et temmä sulle üllembäs om sanu, kui kif sinno omma täw-weus nink Deigus, nink et kif sinno omma, tem-mä sunrusse eest om mahha saddanu. Es. 2, v. 17, 19.

§. 10.

Kui sa Kristust tõtteste ollet nānnu, sis ei olle sinna muud middäke, kui selget Armo, sel-get iggawest Deigust temmä sissen nānnu. Se wäräp kif Pattu nink Häddä ärrä. Kui sa Kris-tust ollet nānnu nink tundnu, sis voit sinna fi-ge Innimiste nink Englide Deigust Talguga sök-ku kui neide Deigus sinno tahhas Jummalä ees wasta wõtliffus tettä.

Kui sa Kristust ollet tundnu, sis ei sa sinna ilma temmätä tundma hääd teggo tettä. 2 Kor. 3, 5.

Kui sinna üski Kristust ollet nānnu, sis ol-let sinna teddä nānnu kui seddä Paed, kumb kõr-gemb om kui omma õigus, kui Satan nink Pat, Paul 61, 3. uink se Paas tullep sinno perrä, 1 Kor. 10, 4. kummast ilm mahha jätmata Ar-mo messi jofep sinno kostotada.

Kae henne päle, kas sa kunnake Kristust om-me Silmi sisse ollet wõtnu, kui seddä ainust Es-säst sündinu Poiga, täus Armo nink Tõttet.

Jani 1, 14, 17, 17. ärrä olgo 'hennega rahhul, seni kui sa kindmäste tijät, et sa ollet Kristusse mannu tulnu, nink se Pae pääl saissat, nink ol-let temmä armo Rutsmist kuulnu ja wasta wõtnu, nink temmäga kofko lepnu, et temmä sinno õi-ges tees.

§. 11.

Mõnne Innimisse woima kül ussust häste kōn-neläda, ni kawwa kui nemmä terwe omma: ent weidi omma nemmä Usuga õige tutwa. Kris-tus om pühha Kirjä Sallaus, nink Arm om Kristusse Sallaus, usfminne om se imme Usfi Jlmān; kui sinna ommast middäke kõrwale pan-net, sis ollet sinna teddä riknu. Kristus ei sa se päle sugguke kaema ni, et se õige usf olles. Kui sinna ussut nink Kristusse mannu tullet, sis peät sinna omma Deigust tade jätmä, nink ei middä-ke hennega toma, kui omma Pattu. Se om üts kalg sõnna!

Sinna peät ärräheitmä kif omma pühhäust, Pühhendämist, hääd tekko nink Allandamisfi; nink ei peä middäke hennega toma, kui omma häddä nink Pudusfi, muido ei kõlba Kristus sulle mitte, nink sinna ei kõlba Kristusse. Kristus tahhap üts Lunnastaja nink Wähhemees olla, kā minkafi ei olle seggätu, nink sinna ei peä muud middäke kui üts ärräkaddonu nink sunnitu Pat-

tane ollema, muido ei sünni sinna nink Kristus ei iggawel kofko.

Uersik assi Jima pääl ei olle ni rasse, kui Kristust ütsindä, kui omma Deigust wasta wotta, se om, teddä Kristusses tunnistama. Kui sinna ommast, fige wähhembät temmä körwale pannel, sis ei olle temmä ennämb sulle Kristusses.

§. 12.

Kui sa tahhat Jummalä mannu minnä, nink sulle tullep muud middäke meelde hennesest, minf perräst sa wastawötlik olles kui Kristus, seddä nimmeta Wast Kristus. Uetle! Taggane ärrä, Kristusse Werre Deigusfelle peap ütsindä Wolmus ollema, ilma temmätä om kif Pabel, se peap saddama, kui Kristus peap saisma jämä.

Sinna saat hendä römustama, kni temmä saddamisfe Päiw tullep. Esa 1, 10, 11, 12. Kristus om ütsindä waiwa kandnu, nink temmä man es olle muid feddäki. Jes. 63, 3. Kui sinna tälle middäke körwale pannel, sis saap temmä seddä Wihhaga mahha sökma.

§. 13.

Sinna arwat uskmist kõrges asjas. Ent kas om ka kunnake sinno usk üttel kiusatusse Tunnil, ökwa kaeda olnu, kui kif sinno Pattu omma sinno Silmi een olnu? Kas Satanalle om lubba elnu teddä puttu, nink kas Jummalä Wihha sinno pääl rasse om olnu? Kui se om olnu, et

sinna Põrgo kurgun nink Hawwan ollet olnu, sis om Jummal sulle woinu näüda Kristust kui seddä Lunnastusse Hinda nink Deigust; sis ollet sinna woinu ütteldä: O, Kristussen näe minna Armo küt; Nink ni woi sinna seddä suurt sõnna perräst ütteldä: Minna ussu, se usk, se ei olle ärräkaetu, se heljup pea.

§. 14.

Uskmisse man peap Pattust üts selge Tundminne ollema, Kristusse Werre ärrätenimissest, nink Kristusse häästmelest, ei mu minfi perräst sinno õnsas tettä, kui seperräst et sinna üts waine Pattane ollet, ne omma rassamba asja. Kui Jima Loma, lomolik Joud ei kõhta mitte usku, kui Pat nink Pattu Süüd sinno päle tükkiwä, tõtteste usku, et Kristussen weel Arm nink Tahtmine om sinno ärrapästä, kui Satan neid Pattu sõamelle ette heidäp, nink Heng heidäp neid jälle Kristusse päle, se om Armo Oppetusse perrä. Sis teed sinna teddä Kristusses; se tarbis om temmä Kristus. Kristusse Werre Deigust wasta wõtma nink ilma, ei mitte ilma Kristusse Werre õigusfeta tahtma õnsas sada, kui läbbi temmä Werre. Se om se Pärük Armo Oppussen, kui se Heng ni häste omman hä Teon, kui ka sis kui kirsas kääen om, woip ütteldä; ei muud teäke kui Kristust.

Temmä ainuld nink ütsindä om mulle Dei-

gusses, Pühhåndusses nink Pästmisses antu, ei mitte minno Allandus, ei ka minno Teo ehk Armo-Tundmisse: Sis om se Heng kigin Idrmin rahhul.

§. 15.

Sinno omma Deigus nink hā meel henne ūlle saatwa sinno Satana Riufatusse alla, Jummal lassep teddā sinno pāle tulla, et sinno omma Deigus nink hā meel henne ūlle ārrā kaos, sest ne keelwā Kristust sinno mannu tullemast. Enne kui Kristus sinno sōāme sisse tullep, ei lā nink ei taggene se Hukkapanneminne weel mitte; sest kun Hukkapanneminne om, sāl om weel sōāme kallestust, kui sinno sūddā saggede sinno hukka paunep, se om ūts tāht, et Kristus ei olle sinna sōāmen.

§. 16.

Kui sinno Pattu Wōlg sinno sōāmen mās-sāp, sis hoija hendā, et sinna omma sōānd ei otši mu wiisiga waigistada, kui Kristusse Werre lābbi; Muido lāāt sinna kūrjembas. Wōtta Kristust Rahho teggiās. Ewefr. 2, 14. Ārrā kaego omma hā teggode pāle ei ka omma Silmā We pāle.

Sinno ōigus olgo Kristus, ei mitte sinno hāāsja. Sinno hā āsja ajawa ni sammute Kristust sinno mant ārrā kui Pattu, kui sa enne se pāle lodat. 1 Kor. 1, 17. Jan. 9, 25.

Rae Kristusse pāle, nink te sis ni paljo kui sa tahhat. Saisa omma terwe melega Kristusse Werre Deigusse pāle, nink hoija hendā, et sinna ei saisa ūtte Jallaga omma Deigusse nink tōise Jallaga Kristusse Deigusse pāle. Enne kui Kristus tullep, nink omma Armo sinnule annap, sis ei olle sinno sōāmen muud middāke kui Hukatus, Hirm nink Kaalminne. Se Heng om peljo nink Lotusse waijel, se om ūts halw luggu.

§. 17.

Kel hirm om omme pattu nink sōāme halwusse pohja nāttā, ke ni kui Pōrgo haud nāttā om, nink seperrāst ei Julgu sinna Kristusse ārrātenimisse pāle lota. Et sinna hendā sārātses hirmsas pattatšes tunnet; kae Kristusse pāle, ehk sa kıl suur Pattaue ollet; wōtta teddā Eenfostjas; sis saat sa lōidma, et temmā om Jesus Kristus se ōige.

Katsite mōtlemisse, nink sōāme waiwa ja Māsāmisse al, kae sinna ilm mahha jātmatā Kristusse pāle. Ārrānakkako omma Pattu Wigga Tundmissen mitte Satanaga jahtma; (enge ūtle:) minne Kristusse mannu, se saap sinno kaibusse pāle kostust andma, se om Kristusse Amnet, et temmā meije eenfostja om. 1 Jan. 2, 1.

Temmā om meije Kāe-Mees. Temmā om Sādusse Tundja, Ebr. 7, 22. Temmā om ka

meije Wabhe-Mees, nink kostap selle Deigusfelle, Kal. 3, 20. 1 Tim. 2, 5. Se Anneti päle om temmä Wandnu, Ebr. 7, 20. Anna fik Kristusse kätte, kui sinna essi omme Pattu eest middake tahhas massa, nink anda, sis tagganet sinna Kristussest ärrä. Temmä om se õige, nink om sinno eest Pattus tettü. 2 Kor. 5, 21.

§. 18.

Se Satan woip kül pühha kirja mälletäda, nink seddä käända; Ent sugguke ei woi temmä essi sesamma päle kosta. Temmä peap Kristusse Sõnna õige kallis; se Sõnnaga om Kristus essi Sarana Sund kinni sulgnu. Matt. 4. Terwen Pibli Ramatun, nink pühhan Kirjan ei löwwä meije ütte kalge Sõnna, neide waiste Pattatside wasta, weel ennämbäste tahhendap Pühha Kirri, et särätse ütsundä ne Armo Annuma omma. Loda Kristusse hä mele päle, sis saat sinna ka hä melelikkus, kui sa näet, et sa ei woi usku, sis mõtle se päle, se om Kristusse Tõ, sulle usku anda. Palle teddä Usku perräst; temmä om, ke Tahtmist nink Täutmist omma hämele perrä antap, Will. 2, 13.

Sulle sagu halle meel, nink pelgä ülle omma Umbusfu, ke Pattu sinno sõamen surembas teep, kui Kristus, nink Kristusse Waiwa, nink ärräteenimist wähhembas teeb nink temmä Werd tühjäs arwap.

§. 19.

Sinna kaibat õige wäega henne päle essi, kui sinno Pattu Häddä ajap sinno ennämb, Kristusse päle kaema, kui henne päle, sis om se kül õige: muido oiles sinno kaibus kawwal nink tühhi.

Se üts häddälinne nink halle essi, omma hä teggode päle kaema, nink sega rahholik olla, kui süddä weidikesse om kerges sanu. Kui sa Kristusse päle peäs ifs kaema, nink sa kaet omma hä teggode päle, sis läät sa kõrgis. Ent kui sa Kristusse Armo päle kaet, se teep sinno maddalas, nink allandlikkus. Armust ollere õnsas sanu.

§. 20.

Rige sinno Kiufatusse al, ärrä heitko omma meeld nink Lotust ärrä, Jak. 1, 2. Ne Karistusse ei olle mitte sinno Hukkatusses, enge et sa Kristusse, se Pae päle peät kinnitetus sama, Sinna woit ommat kiufatussen süggäwest alla wajoda nink ni liggi Põrgo Hawwa were pääl olla, et sa peä sinna sisse sattat, nink süggäwämbest ei woi sa tulla kui Põrgo Hawwa kotto sisse, (oh kui paljo Pühhi om saäl olnu, nink Satantast waiwatus sanu;) Ent ka saäl woit sa weel tännitädä Armo Järje pole. Jan. 2, 4, 5.

Se armo järje mant ei tulle keäke taggasi, ke pühhastetus es saas, nink päle se weel ütte Oh, writ hennega toop. Sõnna Ramatun 21, 26.

Seperrâst om Kristus meije Armo järg, meije Ohwer, Altar, nink Rörge-Preefter, temmâ mannu ei tohhi mu keäke lähhünetä kui üts Pattane, ke tullep se kalli Werrega kumba temmâ meije eest ütsförd om wallanu. Ebr. 7, 27.

§. 21.

Mötle Genkojus kiki neide päle, kumm Armo Annumis omma sanu, nink nüüd jo Taiwan omma. Sinna mölet: O mes minna waine saäl saas ollema? Se fige suremb Pattane ei olle igäwel Kristusse Armole ni suur, et temmâ teddâ es wöis pästä. Herrâ möttelgo katsite, peä Lotust finni, kui fik hämmär om siski peät sinna Kristusse päle kaema, se om se Esä Armo nink Heldusse Zulg, kumb Taiwan om üllendetu, et fik waise Pattatse sinna ikkes peäwä kaema. Satan ehk sinno omma süddâ heitko sulle ette, mes nemmâ tahtwa, ärrâ moistko sinna kohhut hendä üllt, Kristusse sönna massap middäke. Temmâ om Elläwide nink Kooljide Sundja, temmâ kâen om wimâne kohto Södda. Temmâ Werri pajatap ärrâ Leppitämist, Kol. 1, 20. Pohhastamist 1 Jan. 1, 7. Pästmist. Ap. Tegg. 20, 28. Lunnastamist. 1 Petr. 1, 19. Herrâmöskmist. Ebr. 9, 13, 14. Deigesteggemist. Rom. 5, 9. nink Jummal pole lähhünemist, Ewes. 2, 13. Ei mitte üts Zilk peä sest Werrest ilmasjanda ollema, ehk ärräkadduma. Saisa

nink kule, mes Jummal saap ütlema; Sest temmâ saap Rahho kulusutama ommale Rahwale, Paul. 85; 9. Temmâ tootap Armo, Hallestust nink Rahho, 2. Tim. 1; 2. Se om Esä nink Kristusse Hääl.

§. 22.

Oda Kristusse Näütmist, ni kui Hao-Zähte otetas. Temmâ saap tõtteste ni ette tullesma kui Hommungunne werrew Haggo, nink ni kui üts Wihm, kumb maad hämmes teep, Hof. 6; 3. Ni weidi kui keäke päiwä Täusmist woip keeldä, nida om ka Kristus se Deigusse Päiw, Malak. 4; 2. Herrâ kaego mitte ütte ainust Silmä Pilgmist Kristussest ärrâ, nink ärräkaego mitte eddimält Pattu päle, enge eddimält Kristusse päle, kui sinna Pattu perrâst kurblik ollet, nink sinna ei näe Kristust mitte. (Zagha. 12; 10.) heidä furjust ärrâ! Kigin ommin Teon kae Kristusse päle: Enne kui sa middäke teet, sis palle andis, teggemisse man palle abbi, kui om tettu, sis palle, et temmâ seddâ hääs wöttas. Ent kui sa ni ei te, sis ollet sa lihhalik nink kõrge meelinne. Herrätefko Armo-Oppussest mitte Säduft, ni kui sulle üts Osä olles tetä, nink kannatada, nink Kristus olles ennege üts pool Kae-Mees, nink ni kui sinna weel ütte Osä Pattust peäs kandma, nink waiwa nägema. Las Pattu kül sinno Söänd murda, ent

ärrälaske neid mitte sinno Lotust Armo päle mahha lüwä.

§. 23.

Rae ennämb Deigessamisfe, kui Pühhendämissfe päle, ärrä tekko Kristust mitte Moseses, ke ikkes tahhap; enge kae temmä päle, kui se, ke sinno Wölga om henne päle wõtnu, nink omma Armo Nouwo essi saap täutmä. Kui saennämb omma hä asju, nink teggode päle kui Kristusfe ärrteimisse päle ollet kaenu, sis saap sulle paljo kahjo ollema. Kristusfe ärräteniminne peap ütsindä sinno Lotusse Pohhi ollema, minä päle sa woit saista. Kristus om ütsindä se Nuwustusfe Lotus. Kol. 1; 27.

§. 24.

Kui meije Jummalä ette astume, ei tohhi meije muud middäke kui Kristust hennega tuwä; kif mes meije kõrwale tome, meije Walmistaminne om üts kurri assi, nink rikkup usku. Kä lodap häteggode ehk ka se Armo päle, mes temmä om jo sanu, se ei tuune Kristusfe ärrätenimist mitte.

Se om se mes seddä Uskmist ni rasses, nink üttes asjas teep, ke ülle meije moistusfe om. Kui sinna ussut, sis peät sinna kif sinno hääd asju, sõnna kuulmist häädteggode, Uskmist, Allandussu tühjäs nink Sittas arwama. Willip. 3; 7. 8. nink ei middäke muud kõrwaste finni pidämä kui Kristust.

Eggä päiwä peawä sinno teggo, nink omma abbi tühjäs tettus sama. Sinna peät kif Jummalä käest wõtma, Kristus om Jummalä ande, Jani 4; 10. Usk om Jummalä ande. Ewes. 2; 8. Pattu andisandminne om Armo ande. Rom. 5; 15. Oh kuis wäega mäsäp, jahhip, nink taplep se lomolik moistus se wasta, et kif peap kigitu nink antu ollema, nink et temmä omma teggodega ei woi middäke ärrä tenidä; et kif tö tühjine om, nink ei massa Taiwan middäke.

§. 25.

Kui lomolikko Moistusfe käen olles olnu ütte õnsusfe Teed tetta, sis olles temmä ennämbäste õnsust Englidē ehk Pühhide kätte säädnu, et ne seddä olles woinu müwä, kui se et nemmä õnsust Krestusfe käen näwä ollewat, kä seddä ilma annap, temmä olles seddä ni säädnu, et seddä õnsust olles wotnu teggodega osta. Seperäst põllep temmä Kristusfe ärrätenimist ärrä, et se kif neide omma asju tühjäs teep, se ärrä rikkotu loom tees ennemä kif ilman, kui seddä, et temmä Kristusfe mannu tulles, nink temmäga kokko leppis, Kristus ei tahha middäke nink se Heng tahhap tälle wäggisi ommaist middäke päle ängatä.

§. 26.

Sesamma sure Esitusfe päle mõtle sinna,

kumb fige Ilma pääs om. Kas sulle konnagi Kristusse ärräteniminne; nink temmä ilm-otsata Waim nink kül-teggeminne, kumb temmä surma läbbi om sündinu, om soamen selges sanu. Kui se sinno Hengel sel ajal kui Pattu nink Jumala Wihha koorma sinno henge pääs rasse om olnu, awwalikkus nink selges om sanu; sis om se, se õige Arm.

Ei mu keäke kui üts Waine Heng omman Häddän tunnep Kristusse ärrätenimisse surust, kel ommast ärrärikmisest weidi Tundmist om; sel om ka weidi Tundmist Kristusse Werrest, nink ärrätenimissest.

§. 27.

Katsite Mõtleja Pattane! Sinna kaet sinna nink tennä, nink ütlet: Kes näutap meile, mes hä om? Sinna kaet henne man ärrä, mes sulle hääst asjust, nink ommast Deigussest olles, nink tahhat henda essi sega awwitada; ent se om parremb, kui sa omma Häddä tunnet, et sa sis Kristusse päle kaet: Käändke henda pattust temmä pole, sis sade teije õnsas sama, kun teije ollete nink elläte. Esai 45; 22.

Ei olle muud keäke, ke wois awwitada, kui temmä. Temmä om ütsindä se Pästjä, kae ilma temmätä, koghhe sa kaet, sa ollet hukkan. Jummal essi ei tahha mu kelleki päle kaeda kui Kristusse päle, nink sinna ka ei peä mu m

temmä päle kaema. Kristus om üllendetus sanu kui se Wast Sing Lanen, et ne Pattatse figest Ma-ilma otsast, teddä woima kaeda, nink omma Palget temmä pole käändä.

Jummat tahhap, et sinna temmä pole peät kaema, seperräst om temmä teddä Uuwustusse Jarje päle pandnu, et kif waise Pattatse temmä päle peäwä kaema. Kif ajap sinno temma päle kaema, nink middäke ei olle, ke sinno temmä mant keläs. Sest temmä om hiljamelelik, nink süddamest mattal, Matt. 11; 29. Temmä saap kif essi teggema, mes temmä ommast Lomakeisist tahhap. Genkojus; neid nõrku kandma. Rom. 15; 1. Tälle es olle ka henneseft essi mele hääd, temmä ei sa mitte sinnust sädusse teggo tahtma, temmä saap sinno tasatse Waimoga korda saatma, nink sinno Loormat kandma. Gal. 6; 1. 2. Temmä saap andis andma ei mitte säitse kord, enge säitse kummendkord, säitseford. Matt. 18; 21. 22. Se olli Petrilles rasse usku. Sest et meile se andis andminne ni rasse om, sis mõtleme meije, Kristus olles ka ni kalg kui meije.

§. 28.

Meije arwame Pattu üllemarä sures, uink mõtleme Kristus tees ka nida, nink mõdame temmä ilmoatsata Armo meije mõda perrä, nink ilmoatsata ärrätenimist meije Pattu perrä, se olles

Jummala Teotus. Paul. 103; 11. 12. Jes. 40; 14. Kule, mes temmâ ütlep: Minna olle ütte Lunnastamist löidnu. Hiob 33; 84. Kristussen om mulle hameel, ütlep Eesâ Matt. 3; 17. Jummal ei tahha muud feddâke kui Kristust, ei middâge awwita suno kui Kristus. Nink ei feâke te sinno rahholikkus kui Kristus, temwâ om Eesâ leppitanu, Jummal teep Kristusse perrâst. Sinno arrâtenitu Palk om Pörgo haud, Bihha, nink arrâheitminne; Kristusse arrâteniminne toop Ello, andis-andmist nink wasta wötmist. Temmâ pannep sulle Hufkatust ette, ent annap sulle Armo, andisandminne om Kristusse Au nink Densus. Mötse se päle, ni kawwa kui Kristus siin Ma pääl om köndnu, sis om temmâ ennâmb Müütnik-kuidega nink Pattatsidega ümbre kâunu, kui Kirjatundjide nink Wariseridega, kumma temmâ jâädwâ Wainlasse olliwa, nink hendâ ommast melest õiges mötliwa. Ei olli ni kui sa wahhest mötlet, et temmâ nüüd omman Awwustussen neid waisid Pattatst arrâpölles; ei mitte! Tälle om weel täämbâ päiwâni sesamina Armo-süddâ Taiwan Pattatside wasta, kui täl ma pääl om olnu, nink ei sa ka ümbre mudetus.

Temmâ om se Jummala Woon, kumb se Jlna Pattu kannap, Jani 1; 29. Temmâ om essi neid Riufatussi, Melehaigusssi kitsast olle-

missi, nink perrâto ollemissi, kumba sinna tunnet essi ka arrâkannatanu. Temmâ om seddâ mörro Karrikat jonu nink sulle seddâ Maggusat jättnu. Hufkatus om otsan, Kristus om Jummala Bihha fik ütte förraga arrâjonu nink ei olle muud middâge kui õnsusse Karrikat jättnu.

§. 29.

Sinna ütlet: „Minna ei woi usku; mulle ei olle ka õiget murret nink haigust minno Pattu ülle.“ Seperrâst kõlbat sinna Kristuselle, kui sulle muud middâke ei olle kui Pat nink Häddâ.

Minne Kristusse mannu omma Umbusuga nink palle õiget Pattust kâandmist; se lât temmâ awrus! Uetle Kristuselle: „Jesand, minna ei to sulle õigust ei ka andit et minna se läb-bi saas wasta wötlikkus ehk õiges, minna tulle nink tahha sinno õigust nink andid, nink peâ neid sama. Meije tahhame hamelega Kristus-selle middâke meije ommast hââst tuwra, nink se ei peâ ollema, meije fige illusamba asja, mes meije ommast kâest tome, ei massa mitte ütte Palluskit. Arm nink meije arrâteniminne ei woi ütten saista. Tit. 3; 5. Röm. 1; 6.

Se om sel lomolikkul Innimissel wäeiga wasta, nink ei tahha temmâ Pâ sisse minnâ, et temmâ ni paljalt peâp tulles, nink ommast Deigusest ei peâ fige wähhembât hennega toma, se-ga sürustelleta. Omma Deigus, nink omma

Abbi. Me omma kats Armsa Latse, kumbe üsjän kannetas kumbe se lomolik ärrärikkotu meel hoijap, kui omma Ello. Entnesamma kats asja temä Kristust tühjäs, ettemmä ieddä ei tahha; Kristus om neile õfwa wasta.

Kui se lomolik Moistus peäs ütte Ewangeliummi ehk Armo Oppust teggemä, sis saas se õfwa wasta ollema, selle Armo-Oppusselle, kumba temmä om andnu; se lomolikko Moistusse Armo-Oppus saas ennege neile õgille, laitmatuille, nink Pühhile kõlbama. Ent Kristus om omma Armo-Oppust, sinno, se om, waiste Pattatside, nink üllekohtotside ja ärrä wannotuide perräst tennu. Se lomolik moistus ei woi seddä kuulda, et se Armo-Oppus ennege Pattatsille sünnip; temmä heidäp ennebä kif lotust ärrä, enne kui temmä ni kui waine tahhap Kristusse mannu tulla.

Ni peä kui se Loom Pattu Wõlla nink Nuhtlusse läbbi Häddä sisse tullep; sis otsip temmä omma wanna õigusse nink Waggausse, Pessä tagga, nink kange Käsfi om waja seddä Pessä ärrähäetädä.

Armo Oppus ei aja feddäge Densusse mant ärrä; kui neid, kã hendä essi õigendawa, Kristus kaep ennembä se fige hirmsamba pattatse päe, kui säratse päle, hã hendä essi wäep õiges

tettä; sest se Pattane ei olle, selle ei woi temmä ka õigust anda.

§. 30.

Juttu wisi perrä ütlep kûl mõnni, minna olle üts Pattane. Ent tõttega ni kui waine Mõutnik pallega: Jummal olle mulle waiselle Pattatselle armolik. Se om se fige rassemb Palmus sel Jmal. Se om pea üteltu: Minna ussu Kristus se sisse; Ent Kristust näggemä, tãus Armo, uink Tõttet, kelle Tawweussest sa wõit wõtta Armo, armo perräst: Se om se õige asfi; ent teddä sõamest tunnistama, kui Peter, et temmä om Kristus, se ellawä Jummal Poig nink se ainus Kae-Mees, se lät Lihha nink Werre Moistusse ülle, neid om kûl, kumma Kristust Dennisteggijäs kutsuwa, ent weidi tundwa teddä nida.

§. 31.

Euremb asfi ei woi ilma pãal meije Silmi ette tulla, kui Arm nink Densus Kristussen, se omma Silmã se päle heidäp, se tunnep ka seddämaid, et se Nurustus nink Densus temmä perrält om. Näggemisse nink Tundmusse perrä tullep sis ka se finni wõtminne.

§. 32.

Mulle om nüüd weel hãbbi, kui minna se päle mõtle, et minna omma Luggemisse nink Laulmisse man weidi Kristusse Werd olle tund-

nu. Nink se om ommete se Armo Oppusse Päässi. Uets säetu Risti Ust ilma Kristuseta om üts hirmus Ussi, ni kui Põrgo haud.

Sinno man woiwa mitto hä asja olla, nink siski woip sulle üts waja olla, ke teep, et sa kurblic Kristusfest ärrälää. Sinna ei olle weel kif ärrämünu, mes sul om, sinna ei olle weel kif omma Deigust ärrawisanu, sinna voit kawnin Ello kombin eddesi minnä nink siski Kristusse Wainlanne nink wastane olla kigin omman Palwussen nink Jummalä Drjusen.

§. 33.

Riufa figest wäest Pühhäusse perrä; Ent ärräteffo omma Pühhäust Kristusses, et sa se läbbi Densust saas. Kui sa seddä teet, sis saap se üttel ehk tõisel wisil jälle mahha kissetus sama, Kristusse ilm möötmatta külteggeminne, ei mitte sinno Pühhäus, peap sinno Jummalä een õiges teggemä. Tulli saap sinno Pühhäust kui Jesand hendä ommast Pühhäusfest nink Aluwo Järjest saap näütmä, sis saap se ütsindä kui õige ust jämä.

1) Kui sa kif se aino iggawetse Armo nink Hallestusse, Pae Kristusse päle ollet pohjandetu.

2) Kui sa ilmjätmäta Kristusse iggawetse õigusse nink ärrätenimisse päle kaet, nink se sissen ellät; sest se pühhendap sõand nink ilma setä jääp süddä lihhalikkus.

3) Sen kaemissen Kristusse päle näet nink tunnet sinna Pattu hirmsaust, nink häütust, õigede, nink se man ka siski tijät, et kif om andis antu, nink Kristusse wasta middäke ei olle.

4) Kui sa sen kaemissen pallet, Jummalä sõnna kulet, nink kif teet nink tallitat, nink ikkes se man tunnet, et sa üts pürretetun Loom ollet, nink et sinno Teo tämwelikko ei olle, ent Kristusse sissen ikkes wastawõtlikko.

5) Kui sa sen kaemissen kif omma kittust, Deigust, nink mes weel om kui hirmsa asju Jalguka sökkut.

6) Kui sa ilmjätmäta ütsindä Kristusse Deigusse sissen tahhat olla nink ellädä.

7) Kui sa hendä rõmustat, et kif sinno omma õigus nink hä asja kaddowa, nink lõpwa, et Kristus ütsindä kui Leppitaja Troni pääl saas üllenderus.

8) Kui sa fige omma häteo ülle, ui hä kui se ka woip olla, kumbe sinna ei olle tennu, ülleskaemissen Kristusse Armo päle, leinät; sest kif Jummalä Drjus om üts kolu Tõ, kui süddä Kristusse Werrega ei olle mõstu nink kastetu. Ebr. 9; 14.

§. 34.

Ommast Wäest nink Tahtmisest ei woi meije Dennisteggijä mannu tulla, seddä tunnistap pühhä kirri nida, nink eggäüts süddä kel teggemist

om olnu Kristussega, se om seddâ ka ni löidnu. Kristus om ni ülli suur, et waine Loom ommast jõuwust ei jõwwa teddâ mitte kätte sada. Kristus om ni ülli pühhâ, et üts waine Loom ei tohhi temmâ päle kaeda. Temmâ om ni ülli hâ, et Loom essi hennesest ei woi usku, et temmâ ni om. Essiarrälikkult kui waiselle Junimisselle, se terwe ärrärikminne silmi ette tullep. Kristus om selle Lomule ni kõrge nink Auwolik, et temwâ ei tohhiki temmâ pole lähhünetâ, seperräst peap ennege üttele Waiselle Pattatselle Jummalast middake Abbis tulles, ennâ kui temmâ Kristust woip wasta wõtta, ni woimata om se, et se waine paljas Loom seddâ wois tutta nink kätte sata.

§. 35.

Se Kristus kumba Junininne ommast jõuwust nink melest hennese saap, ei olle se õige Kristus. Uetsik ei woi temmâ mannu tulla, kui se Esâ teddâ ei tõmba. Jani 6; 44. 46.

§. 36.

Wimâte wõtta seddâ Nouwo wasta: kae eggâ päiwâ Pühhân kirjân, saäl sissen om Kristusse süddâ löidâ nink tutta.

Walwa omma Lomo Pattu wasta; kae kui hirmsa nemmâ omma: Sis ei sa sinna neid igawel teggemâ. Lasse hendâ ikkes ütte waise allandetu nink murtu sõame saiususen löidâ; eg-

gäüts sinno Esitusist teffo sulle haiget, panne omma sõame liifmissi tähhele, nink olle walmis Armo näutmissi wasta wõtma.

Ärrâ piddâgo mitte seddâ omman teedmissen sinno süddame pääl, prufi se wasta ilma wiwitamattâ Kristusse Werd. Jummal jassep sulle se tarwis neid pattu sõamen rassses minnâ, et sinna Kristusse päle peät ülles kaema.

§. 37.

Kristusse Armo ärrâ arwako se perrâ, kuis sinnoka Rassi kâup, enge mõtle se päle, mes temmâ sulle om tootanu. Tennâ sinna Jummalat se ülle: kui temmâ sult fik tühjâ Suggesid mahha kissup. Tennâ lige eest mink läbbi temmâ sinno wirkas teep, nink ülleskaemissen Kristusse päle hoijap, Tõbbi nink perränkiusatus om parremb, kui lihhalik Julgus nink Kõrge meel.

§. 38.

Uettest leigest nink haleto melest saap wimâte üts julge Waim, ke pattu teep, nink ka Palwust peap, Leige olleminne ow Risti ussu ellote üts õige Markun, nink surm, kui se Markun ütte jäädwâ, nink tõttelikko ümbrekäümisse läbbi Kristussega: nink ülleskaemisse läbbi temmâ päle, ei sa sõamest wäljätissotus; sis saap se weel, kui sinna Kerkutte nink pühhâ Lawwale kâut, ikkes kurjemdas, nink toop sulle surma.

§. 39.

Uerra arwako omme Armo andit muide perrä, enge kae kas nemmä pühhä kirjä perrä omma. Se mes sa peät teggeima, fige jōuwo ninf ussutawussega ninf sinno tō olgo sulle kallis sōamen, ent hoija hendä, et sinna hateggode man hendä ei rōmusta; ärrä rōmustago hendä ka mitte Patu man: Kif rōmustaminne, kum Kristussest ei tulles, tulgo muido kost taht, om kahjolif.

Olle Palwussen kindmä; muido ei jä sulle Ossauft Jummalaga, ni kui sa ollet Palwusse man ommen Kambren, ni saat sinna ka ollema Arwalikko Jummalä Zenistusse man.

§. 40.

Uerra arwago neid hateggosid Kittusse perrä: Kas sinna allandlikko sōamega, ninf ülleskaemissen Kristusse päle neid ollet tennu.

Se sure Andide ninf Teggode eest. Uets suur pühhä Mees olli ennemuste: se ütlet: Minna pelgä ennāmb omma hateggo, kui Pattu. Hā Teo saatwa minno saggede Rōrkusse sisse. Ent Essitusse tewā minno maddalas.

§. 41.

Kokko hennele Kristusse Armo warra, ninf panne temmä Armo näutmist rāhhele, temmä Arm teep sinno sōand wāigesses, temmä een ninf pattu wasta sures. Uerra pōlgo fige wāhhāmbāt Armo-tundmist ärrä; Jummal woip sinno

särätse saifusse sisse laske tulla, kumman sulle ne fige wāhhembā Armo Näutmisses tullulikko omma ninf ka se mes 1 Jani Nam. saifap 3; 14. w. et sa neid Willitsid woit armastada, saap sulle ni kallis olleima, et sa seddā fige Alma Nuwo eest ei sa ärrāandma.

§. 42.

Jā Tōtte Tundmisses mannu, ent ei mitte wihhaga, ehk teotamissesga. Tōsta neid saddanuid ülles, ninf sada neid jälle kōrda, Kristusse Tōmelelikko Hallestussesga. Sāe neid murtu, ninf ärrä kääntu Lufonte Armo Oppussesga jälle paigale.

Uhe Waim! ärräpōlko neid nōrfu Pūhhi mitte se woip sulle johtuta, et sinna fige wāhhāmb neide seān pūwwas olla. Wōra ehk tōise Nōrkusse wasta olle sōamelik; ent omma Nōrkusse wasta olle kibbe, minne neid Tōbbitsid, ninf perräjättetu Hengi kaema; nemmä omma mōnda tundnu.

§. 43.

Jā omma ello Pōlwe sissen. Ommatside wasta olle ni ussutaw, ni kui Issanda wasta, olle weitsika rahhul; Sest sa woit kōl weitsika eddesi saija. Se weidi warra mes sul Jhho polest om, olgo sinno melest weel ikkes liig; sest sinna essi ei olle se fige wāhhāmbā wāart. Ent kui sulle paljo Tairwalikkust hāast antas, sis

ärränakkago seperräst holetus sama, et Kristus ni rikkas nink helde om. Peä töist Innimist parrembas hendä, peä hendä kui säräst, ke wäard olles figist pühhist Jalguka sökkotus sata. Panne Ilma asju tühjäs nink kaddumas, nink wotta Kristust utschinda umbre omma Armoga.

Leinä se ülle, et sa peät näggemä, et Kristus neil Innimissil ni wöras om, nink et ni weidi temmä perrä küssiwä, ütts tühhi assi om ennembä mele sisse tulnu, kui temmä. Uettel julgel Innimissel om Kristus halw, nink se terwe pühhä Kirri üts tühhi Jut. Se tekko sinno söämelle haiget, kui sa mölet, kui paljo Ristitu Innimissi kühelkonna sissen omma, ommete Armo sissen ei saisa, ei olle Kristusse ei ka temmä Armoga tutwa.

Olle walmis Risti, nink waiwa kanda, ütle Risti nink waiwale: Terre tullemast. Kanna seddä kui Kristusse Waiwa Römoga, olgo Teotus, Maarminne, ärräpölgminne, nink mes eäl sinno päle tullep: Rae ennege kas se Kristusse perräst sinno päle tullep, nink et sinna seddä essi hennele ei olle tennu.

§. 44.

Kui sa pattu teet, nink sa seperräst waiwa sisse saat, sis ei woi sinna hendä Kristusse Ristist kittä, kui sinna fige wähhembät töttet kōrwale jätttä, (Matt. 5; 19.) nink omma söäme

wasta teet, se woip sinno söämelle ni sammute Wallo tettä, kui fige suremb Pattu Tō. Kui sa Pōrgo Hawwa Kurkust ollet wäljä kissotu, nink Kristusse üskä töstetu, nink ollet Jumma-la Majan ehk koggodussen assend sanu, O! Sis peät sa ka hendä omman terwen Ellun kui Armo Annum näütmä, nink widdämä. Sinna ärräpästetu Heng! Suur Tenno peät sa Kristussele ilmjätmätä andma, nink omman Ello kängin, Hääd Teggio nink kombid üllestäütmä. Eggäüts pühhä Päiw peät sulle Tenno pühhä ollema, nink Halleluja laulma! Sulle om offäust Kristusse pühhä Englide nink Pühhidega. Kui sa Kristusse Jhho nink Werre Sakramenti mannu läh-hünet, sis saap sinno Heng iggawetse Armo sisse wajoma, ni kui sa Kristussega olles mahha mattetu, nink kolu figille muile asjulle.

Ilma temmätä: Mi saggede kui sa mölet temmä päle, sis heiti ärrä, nink panne immes hendä. Kui sinno Pattu Häddä hendä jälle näütäp, sis kae seddämaid Kristusse päle, ke sulle fik om andisandru; kui sa näet, et so süddä tahhap sures minnä, sis kae Kristusse armo päle, se saap sinno allandama, nink Tolmo sisse mahha heitmä.

§. 45.

Ärrä lasko ommast melest minnä sinno Ros-sinisse nink Wirgonisse aiga, kui sa allaste nink

Paljas ollit. Eze. 16; 18. 19. nink temmä
sinno wasta wõt. Kas sis sulle se man weel üts
surustelleja süddä, nink förk mötte wois olla?
Mõtles se päle kelle kae sinno omma hoidnu, et
sa ei olle hukka lannu, nink sinno päästnu süggä-
wäst Pörgust. Paul. 86; 15.

Rittä tedda et se Helli Englide, nink Inni-
miste förwu ette tullep (Law. L. 148.) nink lau-
la iggawest Armust nink kittusfest.

Rää eggä päiwä Allandussen nink Palwus-
sen nink Armo Silmä Ween. Kui üts särane,
kelle päle se Armo oli om wäljä kallatu.

Uerra unnetago iggawel omma Pattu uink
Kristusse andisandmist; sinno süda nink
Kristusse ärrätenimist; sinno nõrkust, nink
Kristusse Maddalust; ärräunnetago omme Wi-
fu, nink

Kristusse Urstmist. Omma wölga nink
Kristusse werre Zippotamist; omma saddamist
nink

Kristusse Uellestõsfemist; omma pudust nink
Kristusse Lämweust; omme kiusatusi nink
Kristusse sõamelikfo kannatusi; sinno halwust
nink

Kristusse Deigust.

§. 46.

Dennis om se Heng, tedda Kristus saap ni
lõidmä, et tälle ei olle omma Deigust, Willip

3; 9. Enge ke omma Reiwid puhtas om mõst-
nu nink selges tennu Wona Werre sissen. J.
Urwal. 3; 9.

Sinna waine, ke sa kül Kerkutte nink Law-
wale käänt, ent Arm ei olle sinno sissen. Sis
ollet sinna Leinämisse wäärt. Uerra olle sega
rahhus, et sinno lastas Kerkutte nink Lawwale
kääwä; sinno lastas kääwä, ent sa voit om-
meke Kristusse Kohto Päiwäl ärräheidetus sa-
da; sa voit kül olla ristitu, ent kas om ka
Kristusse Werre Särk weel allale, kumba tem-
mä sulle Ristmissen armust om andnu.

Uerra piddägo kerko asja tühjäs ehk naljas.
Mõtles se päle, mes sa kulet, nink palle Armo.
Ole ussin minnemä nink kuulma Jummalä ar-
must, kun sa eäle voit kuulda: Oppust, Kar-
ristust, Mannitsust, nink rõmustamist om meil
wäega waja, kui Wihma nink kastet, kui tassa-
ne, nink jämme Wihm Hainale nink Wiljale,
5 Mos. 32; 2. Kik, sinno Teggio te sõamest,
ni kui sa Kristust tenis nink orjas: ni kui sa
tedda, nink temmä, sinno näes, nink wõtta hen-
nele fik jõudo temmä kääst.

§. 47.

Panne tähhäle, kui sa omman sõamen hä
asja pole saat ajetus. Kui Kristus hääd mõt-
tid sõamette annap, peä sis neid kallis, peä sed-

dä sures Armus, kui temmâ sulle sõamette an-
nap ütte hâäd sõnna, temmâst ütteldä. Zennâ
Zummalat se eest.

Rae eggâ Päiwâ, kas se Tõsseminne kõr-
gest sinno kaema tullep, et sinna ülle omma Pat-
tu ikket! Rae kas se Hao. Täht Kristus wastse
Armo nink Rahhoga sinno sissen tõsep, nink
Kristus fige sinno Tõ man, sinno armsaste ter-
witâp.

Eggâuts tõ, ke meid Waimolikkumbas ei te,
se sadap Lihha pole; nink mes ellawäs, nink mad-
dalas ei te, se koletap.

§. 48.

Üts Judas woip kül ütten Liowa sisse ka-
sta, nink tälle woip se wäljâst piddine ossaus,
Kristmissest nink Lawwale käämissest olla. Ent
Jaan peâp henda Kristusse Rinna man. Jani
13; 23. Jani luggu om õigede Armo opousse
perrâ, sen Luun nink Põlwen peâme pallega,
Zummala sõnna kuulma, nink kui teggema. Se
Hengâminne Jeesusse Rinna man sullatap sõame
kallestust ärrâ, sadap kahhitsemist Pattu ülle,
ajap ärrâ Leige ollemist kumb Hengele kahjolik
om. Se Hengâminne Kristusse Rinna man,
allandap õigede, nink teep Henge sõbras Kris-
tussega, nink Pattu teep temmâ hirmsas; ja
temmâ woip fige surembat Pattast nink Põrgo
Zungelt Kristusse Nuwo Korjuses tertâ.

Ärrâ mõttelgo iggawel et se Luggu sinnoga
jo ni om, kui temmâ peäs ollema, ehk et sinna
jo sârâne Kristi Juniminne olles, ke jo kawwete
om jõudnu, seni kui sinna sinna ollet sanu, kun
sa henda ikkes näet, nink tunnet Kristusse üs-
jân ollewat ke omma Esä üsjân om. Jan. 1; 18.

Tulle, nink palle seddâ Esä, et temmâ sul-
le Kristust ärrâsellestas: Sis mois süddâ rah-
hul olla, nink kif om hâ. Se Palwus om Es-
säl armas. Temmâ and omma Poiga seperrâst
ommast Uesjâst ärrâ, et temmâ fige Pattatside
Silmi een piddi üllendetus sama, kui omma Is-
salikko iggawetse Armo, näutmist.

§. 49.

Kui sa Päiwâ sisse kaet, sis saap Silm nõr-
gas, ent jo ennâmb sinna Kristusse se Deigusse
Päiwâ sisse kaet, jo kindmâmb nink selgemb saap
sinno ussu film. Rae ennege Kristusse päle, sis
saat sa teddâ armastama, nink henda temmâ
man tõitma. Peâ teddâ ikkes melen; lasse om-
me Silmi Kristusse Werre päle ikkes kääntu
olla. Muido ajap sinno eggâuts kiusatusse
Tuul umbre.

Kui sa tahhat nättâ saija kui hirmus Pat
om, et sa mois temmâst taata, nink se ülle ikke;
sis ärrâkaego Pattu päle, enge kae eddimâlt
Kristusse päle, temmâst Waiwa nink kannatus-
se näun.

Rae eddimält Kristusse Werre Deigusse päle, perräst sis woit sa ka se Armo päle, mes sulle om antu, seddä öigede tutta.

§. 50.

Ussu Ello man johhup se saggede, et se Inimminne fige parremba asja päle kaep, mes temmä henne kullen löwmap, nink tahhap seddä omma Lotusse pohjas panna: minne Kristusse mannu särätse silmäga, kumma kaewa sinno Pattu, nink Häddä päle. Sulle ärrä olgo midäke teggemist so Armo tundmisse, nink Pühhäussega, (ni kaewa Kristust finni) seni kui sa eesimält Kristust ollet nännu. Rå omma Armo Tundmisse läbbi Kristusse päle kaep, se om ötse ni kui se, kå Päiwä Wee sissen näep, se hõljup nink Wajub ni kui se Wessi.

Rae ennege Kristusse päle, kui temmä Essä Armun paistap, sis näet sa teddä omman Awustussen, kumb ülli suur om.

Rõrkus nink umbust saap sinno ajama, et sa eddimält peät se päle kaema, mes sinno sissen om. Ent Ussule ei olle minnkaki Teggemist kui Kristussega, ke ülle üldlik aumolik om, ke sinno Pühhäust ni häste kui sinno Pattu wäräp. 1 Kor. 1; 30. 2 Kor. 5; 21 Rå omma öigust ülles säep, aink kaep se päle, nink rõmustap hendä se ülle, se saap fige surembat Wäär-Jummalat ülles, kå temmä hirmo nink katsite Mõtlemit weel surembas kaswatap. Kui sa Kristusfest omma silmä ärräkänät, sis wajut sinna kui Peter Järwe pään: (Matt. 14; 31.) kätte Mõtte sisse.

§. 51.

Üttel öigel usklikkul ei pu iggawel rõmusta-

mist, kui sis, kui temmä Armo Oppusse Te päle jä, enge kaep Kristusse Tawelikkust, öigussest ärrä, nink kaep omma öigusse päle, se om ni sammui paljo, kui üts ennämbeste tahhap Tõdd tettä De Kündle man, kui selge Päiwä man, se maggus, kumba sinna ommast Deigussest immet, saap sinno Hengele mõrrus Sapois minnemä.

Se om Wainlasse kiusatus, kui temmä sinno ajap, et sa omma Armo Tundmisse päle ni palja peät kaema, nink sest rõmustamist wõtma. Essä juhhatap sinno Kristusse Armo päle, se om üts Rikkas Arm, nink Essä mele perrä, nink tahhap, et sa Kristusse Deigussen peäs Weerd wõtma, se om üts õnnis Juhhataminne nink ajaminne. Seddä panne sinna tahhale, sis saat sinna weel ennämb sama.

§. 52.

Kui sa hämelega tahhat pallelda, nink ei kõhta, nink seperräst mahha lödu ollet; sis kae Dennisteggijä päle, kå sinno eest pallep Essä man, nink sinno eest saiap, Jani 14; 17. kå 17. Pärükkin, mes sis sulle woip puduta? Kui sa ilmrahkota jäät; sis kae Kristusse päle, ke sinno Rahho om. Ewes. 2; 14. Ke sulle omma Rahho om jätnu, kui temmä Tawatte om launu, nink ni saggede sulle om üttelnu, et sinna es peäs minki läbbi ilmrahkota jämä, et sinno Lotus nink usk se läbbi kahjo es saas. Jani 14; 1. 27.

Nüüd istup temmä omma Troni pääl, perrän seddä kui temmä Risti kullen fik om ärräriknu nink häetänu, mes sinno wois rikku nink

waiwata, kif Pattu, Häddä, Ohito, ilmrabhota
ollenist, nink kiusatust om temmä ärräkandnu
nink wäärnu nink om ülles lännu sulle Assend
walmistama.

§. 55.

O! Sinna, ke sinna Kristust ses ainus,
nink figeüllembas asjas nink henda essi tühjäs
nink halwas peät, ke sinna Kristust ütsinda om-
mas Ellus peät, nink figille muille Deigusfelle
ollet ärräkolu. Sinna ollet üts töttelik Kristi
Jnnimipne nink usklik, sinna ollet se kõrgešt ar-
mastetu, kã Jummalä man Armo om löidnu,
sa ollet üts Laiwa Armoken.

Näütä Kristusfelle fige temmä Armo eest,
sinno wasta, seddä ainust melehääd: Armasta
kiki temmä Pühhi nink koggodusi, neid fige
Wähhembid nink Nörku, nemmä omma tälle
sõame sisse kirjotetu, nida kui Aronille Israeli
Latse Rinna tähhe sissen olliwa kirjotetu, nink
kaiwetu, 2 Mos. 21. Sis lasse neid
Jummalä Latse ka sinno sõame sisse kirjotetu
olla. Sõrwa Jerusalemile, se om, Koggodus-
felle, Denne, neide Käsfi kãlgo häste, ke sinno
armastawa! Paul. 122; 6.

A. I. C.

